Instruktion för impregnerat trä

Remissutkast | 21 oktober 2026
Avsett ikraftträdande: 1 januari 2027

1. Syfte och dokumentens relation

Denna instruktion ger allmän vägledning om val, lagring, bearbetning, montering, underhåll, återbruk och avfallshantering av impregnerat trä. Den vänder sig till handel, projektörer, entreprenörer, montörer, fastighetsägare och andra användare.

Instruktionen avser i första hand impregnerat sågat och hyvlat virke, stolpar och liknande produkter. För impregnerat limträ gäller dessutom limträtillverkarens produktinformation och Svenskt Träs skrift Limträ – sortiment, hållfasthetsklasser och träskyddsklasser (utgåva 1:2026). Där de innehåller särskilda uppgifter för limträ gäller dessa.

Följ produktens märklapp, produktinformationsblad och produktspecifika anvisningar. Produktinformationen tillhandahålls bland annat genom Träskyddsmärkningssystemet, TSM, se traskydd.com/bygghandel/tsm/. Kontrollera begränsningarna för den enskilda produkten; träskyddsklassen ger inte ensam besked om all tillåten användning.

För garantiprodukter gäller Garantivillkor för 20 års rötskyddsgaranti och Monterings- och användarinstruktioner (MoA) i de versioner som hör till köpet. Denna allmänna instruktion innebär inga ytterligare självständiga garantivillkor.

2. Träets egenskaper och impregneringens funktion

Industriell impregnering förbättrar beständigheten mot biologisk nedbrytning, främst röta, i fuktutsatta miljöer. Behandlingen ersätter inte rätt dimension, kvalitet, konstruktion eller underhåll och gör inte träet okänsligt för fukt eller felaktig användning.

Träet behåller sina naturliga egenskaper: det blir vått, torkar, ändrar mått och kan spricka, gråna och förändras i ytan. Ta hänsyn till detta vid val och montering. Byggnadstekniskt träskydd är viktigt i all användning: utforma konstruktionen så att vatten rinner av, uppfuktningen begränsas och träet kan torka upp.

3. Produktinformation och spårbarhet

Kontrollera produktens identitet, tillverkare, träskyddsklass, användningsområde och begränsningar före köp och montering. Följ även relevant information om biocidbehandling och säker hantering.

Spara kvitto eller faktura, eventuell följesedel och garantibevis samt produktinformationsblad och avfallsdeklaration. Bevara gärna märkning eller fotografier av den. Kontrollera att inköpsunderlaget visar produkter och mängder; begär komplettering om det är oklart. Vid material inom en konsumenttjänst kan entreprenörens materialförteckning komplettera fakturan.

4. Rätt träskyddsklass

Välj klass efter verklig exponering, inte enbart efter att produkten ska användas utomhus. Följ alltid den enskilda klassens och produktens begränsningar.

- UC 3.1: ovan mark i skyddat eller delvis skyddat läge, med begränsad uppfuktning och möjlighet till uttorkning, till exempel genom täckande konstruktion eller målning. Exempel på klasser är NTR B och NTR GRAN, inom respektive klass avsedda användning.
- UC 3.2: ovan mark i oskyddat eller fuktutsatt läge, där träet återkommande eller under längre perioder kan utsättas för nederbörd, väta eller kondens. Typisk klass är NTR AB.
- UC 4: kontakt med mark, sötvatten eller annan hög och långvarig fuktbelastning. Typiska klasser är NTR A och NTR Pole. Användning i eller vid vatten förutsätter att produktinformationen medger det, se avsnitt 6.

Impregnerat limträ har egna träskyddsklasser, betecknade med GL, till exempel NTR B GL, NTR AB GL och NTR A GL. Val av träskyddsklass för limträ beskrivs i Limträ – sortiment, hållfasthetsklasser och träskyddsklasser och i produktinformationen.

NTR AB ska inte användas i markkontakt eller utanför sitt användningsområde. Välj NTR A även ovan mark när delen är bärande, när ett haveri kan innebära risk för personskada eller när delen är svår att inspektera eller byta ut. NTR GRAN gäller endast de produkter och användningar som klassen omfattar.

I bygghandelns standardsortiment finns ofta en koppling mellan dimension och klass. Sågat och hyvlat virke med tjocklek högst 38 mm, samt virke med tjocklek högst 50 mm och bredd högst 125 mm, är normalt behandlat i NTR AB. Övriga dimensioner är normalt behandlade i NTR A. Exempel på vanliga NTR A-dimensioner är 45 × 145 mm och 63 × 63 mm. Andra kombinationer förekommer. Märkningen, inte dimensionen, avgör produktens klass. Kopplingen gäller inte limträ.

Alla klasser som nämns i denna instruktion omfattas inte av rötskyddsgarantin. Garantins produktomfattning anges i avsnitt 18.

5. Bedöm användningsmiljön

Bedöm markkontakt, varaktighet av uppfuktning, avrinning, luftning, smutsansamling och möjligheterna att inspektera och byta delar. Beakta särskilt bärande och säkerhetskritiska delar. För en enskild produkt eller byggdel är det den mest exponerade delen som styr valet av användningsklass.

Horisontella delar, skuggiga lägen och fuktbindande material kan ge långvarig uppfuktning. Även delar ovan mark kan behöva högre beständighet om de är särskilt utsatta eller svåra att byta. Varje del väljs efter sin funktion och exponering; alla delar behöver inte ha samma klass.

6. Vattennära användning

Vid användning i, över eller intill vatten ska produktens tillåtna användningsområde och begränsningar följas. Klassen medger inte automatiskt direkt eller varaktig vattenkontakt.

NTR A kan användas ovan vatten med stänk och tillfällig uppfuktning om produktinformationen medger det. Kontrollera begränsningarna för bryggor, spänger och strandnära konstruktioner och begär kompletterande besked vid oklarhet. Impregnerat limträ får inte användas i kontakt med sötvatten eller havsvatten.

7. Lagring och fukt före montering

Lagra virket luftigt, normalt på underlag minst 300 mm över mark och med luftning runt om. Skydda mot markfukt, smuts, stående vatten, onödig nederbörd och solstrålning. Topptäck utan att hindra ventilation. Bevara märkningen.

Virke som ska inneslutas eller täckas så att upptorkningen begränsas behöver vara tillräckligt torrt för att inte stänga in fukt. Vägledande värden inför sådan inbyggnad är högst 18 procent ytfuktkvot och högst 16 procent medelfuktkvot. Öppen montering utomhus är inte i sig inbyggnad i denna mening.

Värdena är användarråd, inte självständiga garantigränser. Dokumenterad mätning är inget generellt garantikrav. Anpassa bedömningen till produkten, konstruktionen och dess anvisningar.

8. Dimension, kvalitet och sortering

Kontrollera virket före montering. Kvistar, sprickor, fiberriktning och deformationer behöver bedömas tillsammans med avsedd funktion. Välj bort delar från kritiska detaljer om avvikelserna försämrar säkerhet, passform, avrinning eller beständighet.

Var särskilt noggrann vid trall, gångytor, trappor, räcken, ändskarvar och svårutbytbara delar. För bärande användning ska även dokumenterade bärande egenskaper beaktas. NTR-klassen beskriver inte i sig bärförmågan.

9. Bearbetning och kapytor

Begränsa kapning, borrning, klyvning, hyvling och annan bearbetning till vad som behövs. Den kan blottlägga obehandlad kärnved och skapa fuktutsatta ytor. Undvik hyvling och slipning som avlägsnar den impregnerade zonen. Utforma kapytor, hål, urtag och skarvar med omsorg.

Följ produktens anvisningar för bearbetade ytor. Om efterbehandling krävs ska en produkt avsedd för ändamålet användas. Efterbehandling medger inte användning utanför tillåtet område.

Följ säkerhetsinformationen. Begränsa exponering för damm och spån, använd lämplig skyddsutrustning och samla upp rester för korrekt hantering.

10. Montering med byggnadstekniskt träskydd

Utforma delar ovan mark med avrinning, luftning och möjlighet till upptorkning. Undvik fuktfällor vid ändträ, skarvar, horisontella ytor och anslutningar. Gör utsatta delar åtkomliga för rengöring och kontroll.

Delar för markkontakt ska ha rätt klass och användas enligt produktinformationen. Att sådana delar blir fuktiga ingår i den avsedda användningen; råden om upptorkning gäller främst delar ovan mark.

11. Samverkande delar

Angränsande produkter ska vara lämpliga för sina respektive funktioner och exponeringar. Placering och utformning får inte orsaka skadlig fuktbelastning på andra delar. Beakta särskilt direktkontakt och svårinspekterade anslutningar.

12. Fästdon, beslag och materialmöten

Använd fästdon och beslag som är lämpliga för impregnerat trä och aktuell miljö. Följ leverantörens anvisningar. Välj material och ytbehandling efter miljöns korrosivitetsklass enligt SS-EN ISO 12944-2. Utomhus används normalt varmförzinkat eller rostfritt stål motsvarande korrosivitetsklass C4. Vid pooler, bryggor och kust- eller vattennära miljöer kan rostfritt stål motsvarande C5 krävas. Fästdon och beslag bör hålla lika länge som konstruktionen i övrigt.

Undvik förband där vatten samlas eller träet försvagas onödigt. Fästdon avsedda att ligga i nivå med ytan ska inte drivas ned så att träet skadas eller vattenfickor bildas. Följ systemanvisningar för särskilda infästningar.

Undvik direktkontakt med aluminium. Använd annan lösning eller lämpligt avskiljande system enligt leverantörens anvisningar.

13. Normala förändringar och skador

Grånande, måttrörelser och ytlig sprickbildning är inte i sig tecken på röta eller fel. Ytligt mögel och missfärgning är inte detsamma som röta men kan motivera rengöring och översyn av fuktförhållandena.

Förändringar som påverkar säkerhet, bärförmåga eller användbarhet ska bedömas och vid behov åtgärdas. Invänta inte haveri om en konstruktion kan vara osäker.

14. Ytbehandling

Impregnerat trä kan målas, laseras eller oljas av utseendeskäl eller för att minska fuktupptagning och begränsa sprickbildning. Behandlingen behövs normalt inte för själva rötskyddet.

Följ ytbehandlingsproduktens anvisningar. Träet behöver vara tillräckligt torrt; som vägledning kan högst 16 procent yt- och medelfuktkvot användas inför målning eller oljning. Ingen generell väntetid ersätter bedömningen av underlaget.

Täta skikt kan både begränsa inträngning och men även hindra upptorkning när vatten ändå tränger in i sprickor. Ge ändträ, sprickor och skarvar särskild omsorg och underhåll behandlingen enligt valt system.

15. Rengöring och tillsyn

Kontrollera konstruktionen regelbundet, särskilt ändträ, skarvar och infästningar. Håll delar ovan mark fria från fuktbindande ansamlingar av löv, jord, smuts, vegetation och påväxt. Normal skötsel krävs, inte att ytan alltid är helt ren. Bevaka och åtgärda särskilt de detaljer som torkar långsammare och där fukt blir stående eller där påväxt av alger sker tidigt.

Rengör normalt med mjuk borste, vatten och medel avsett för trä. Använd högtryckstvätt endast mycket försiktigt med lågt tryck om anvisningarna medger det. Golvslipmaskin bör inte användas på impregnerad trall. Undvik att skada ytan, avlägsna impregnerad ved eller blottlägga obehandlad kärnved.

Undersök och åtgärda skador och onormal fuktbelastning inom rimlig tid. Osäkra delar ska inte användas innan de har bedömts.

16. Livslängd

Livslängden beror på produkten men även på exponering, konstruktion, användning och underhåll. Rätt val av trä, rätt användning och rätt underhåll skapar bra förutsättningar för lång livslängd.

17. Återbruk och avfall

Överblivet virke och kapbitar kan användas om materialet är lämpligt och den nya användningen tillåts av produktinformationen. Bevara informationen.

Följ produktens avfallsdeklaration samt kommunens och avfallsmottagarens anvisningar när materialet blir avfall. Använd inte impregnerat trä som ved i kamin, panna eller öppen eld. Sortera enligt mottagarens instruktioner och håll åtskilt från obehandlat trä när så anges.

Skilj mellan gammalt impregnerat trä av okänt ursprung och ålder och nytillverkat och dokumenterat och spårbart virke. Virke tillverkat i Sverige efter 2004 med kopparbaserade träskyddsmedel är normalt inte farligt avfall och kan återbrukas.

18. Garanti och mer information

Garantin gäller NTR A, NTR AB, NTR A GL och NTR AB GL, inklusive utförandena NTR A GL2 och NTR AB GL2, impregnerade med kopparhaltiga träskyddsmedel från föreningens medlemstillverkare, vid konsumentköp och materialleverans inom konsumenttjänst för användning i Sverige enligt garantivillkoren. NTR B GL och övriga klasser omfattas inte.

Vid misstänkt garantiskada: dokumentera skadan och kontakta i första hand säljaren eller entreprenören. Direktkontakt med garantigivaren är alltid möjlig. Föreningen kan hjälpa till med identifiering och kontaktvägar. Se tidsregler och övriga krav i garantivillkoren.

Fördjupning finns i produktinformationen, Miljöhandbok – träskyddsbehandlat virke, Träskyddsföreningens information, Träskyddsinstitutets faktaunderlag, Svenskt Träs Hantera virket rätt och Montering av trall, för limträ Svenskt Träs Limträ – sortiment, hållfasthetsklasser och träskyddsklasser (utgåva 1:2026), Hantera limträ rätt och Drift och underhåll av limträ, TräGuiden samt relevanta byggbeskrivningar och AMA-anvisningar. Särskilda konstruktioner kräver mer detaljerad projektering och vägledning.